

УДК 342.95(477):[351.741:342.7]

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.3.3>

ДОСВІД ПРОГРАМИ CUSTODY RECORDS В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ПРАВОЗАХИСНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ

Байбак А.Г.,
*кандидат юридичних наук,
доцент кафедр адміністративної діяльності
Харківського національного університету внутрішніх справ
ORCID: 0009-0004-5700-5598*

Байбак А.Г. Досвід програми Custody Records в Україні в контексті правозахисної проблематики.

У статті досліджується досвід впровадження та функціонування системи Custody Records – сучасної інформаційної підсистеми, покликаної забезпечити прозорість, підзвітність та дотримання прав осіб, які перебувають під вартою. На основі аналізу системи нормативно-правових актів, організаційних документів, офіційних даних та результатів практичного застосування цієї системи у статті досліджено основні етапи розвитку системи, її функціональні можливості та значення для забезпечення норм поведінки з особами, позбавленими волі. Особлива увага приділена ролі посадової особи, відповідальної за нагляд за дотриманням прав ув'язнених, яка є новою стороною в адміністративних відносинах, а також впровадженню «інтелектуальної» системи відеоспостереження, що мінімізує ризик втручання або маніпулювання даними.

Показано, що система Custody Records дозволяє здійснювати повну, актуальну та надійну реєстрацію всіх заходів, що вживаються щодо ув'язненого, включаючи документацію про стан його здоров'я, реєстрацію фізичних ушкоджень та дій. Було встановлено зв'язок між функціонуванням системи та зменшенням кількості скарг на дії поліції, що свідчить про її ефективність як інструменту захисту прав людини. Розглянуто структуру та зміст інструкції Міністерства внутрішніх справ від 2022 року, яка регулює процедуру створення та ведення електронних бланків затримання, специфікації доступу до інформації та умови зберігання інформації.

У статті описано низку проблем, які існують у зв'язку з практичним застосуванням системи: необхідність визначення правового статусу посадової особи, яка здійснює затримання, необхідність оснащення поліцейських органів відповідним технічним обладнанням, стандартизація оформлення приміщень для затриманих осіб та регулювання використання відеозаписів. Підкреслюється, що подальший розвиток Custody Records в умовах надзвичайного стану підтверджує важливість забезпечення прав людини, навіть у кризових ситуаціях.

Було зроблено висновок, що система Custody Records є ефективним інструментом для підвищення довіри до правоохоронних органів, зменшення випадків жорстокого поведінки та підвищення відповідальності поліції. Розвиток Custody Records має стати одним із пріоритетів для вдосконалення механізмів захисту прав людини та реформування сектору безпеки.

Ключові слова: Custody Records; права людини; затримана особа; поліцейська діяльність; правозахисна система; відеофіксація; кастоді-офіцер; адміністративно-правовий статус; Національна поліція України.

Baibak A.G. Experience of the Custody Records system in Ukraine in the context of human rights issues.

The article examines the experience of implementing and operating the Custody Records system in Ukraine, a modern information subsystem designed to ensure transparency, accountability and respect for the rights of detainees in the activities of the National Police. Based on an analysis of regulatory and legal acts, organisational documents, official data and the results of practical application, the article describes the key stages in the development of the system, its functional capabilities and its significance for ensuring standards of treatment of persons deprived of their liberty. Particular attention is paid to

the role of the custody officer as a new subject of administrative and legal relations responsible for monitoring the observance of the rights of detainees, as well as to the issue of introducing a 'smart' video recording system that minimises the possibility of interference or manipulation of data.

It is shown that Custody Records allows for complete, timely and reliable recording of all actions taken in relation to a detained person, including documentation of their state of health, recording of bodily injuries, and the actions of lawyers, medical workers and law enforcement officers. The relationship between the functioning of the system and the reduction in the number of complaints about police actions has been identified, which indicates its effectiveness as a human rights protection tool. The structure and content of the 2022 Ministry of Internal Affairs Instruction, which regulates the procedure for creating and maintaining electronic detention cards, the specifics of access to information and the terms of information storage, are disclosed.

At the same time, the article outlines a number of problems that remain in the context of the practical application of the system: the need to define the administrative and legal status of the custody officer, the need to provide police departments with adequate technical equipment, the standardisation of zoning of premises for detainees, and the regulation of the use of video data. It is emphasised that the further development of Custody Records should be carried out under martial law, which creates additional challenges but at the same time confirms the importance of ensuring human rights even in crisis situations.

It was concluded that the Custody Records system is an effective tool for increasing trust in law enforcement agencies, reducing cases of ill-treatment and increasing police accountability. Its development should become one of the priorities for improving administrative and legal mechanisms in the field of human rights protection and security sector reform.

Key words: Custody Records; human rights; detained person; police activity; human rights protection system; video recording; custody officer; administrative and legal status; National Police of Ukraine.

Постановка проблеми. Становлення в Україні сучасної системи гарантування прав затриманих осіб є одним із ключових напрямів реформування правоохоронних органів, що набуває особливої актуальності в умовах зростання суспільного запиту на верховенство права та прозорість діяльності поліції. Проблема неналежної фіксації дій щодо затриманих осіб, відсутності ефективних механізмів контролю за поведінкою поліцейських, а також недостатній рівень захисту працівників поліції від безпідставних звинувачень тривалий час залишалися одним із найвразливіших сегментів системи забезпечення прав людини. Упровадження підсистеми Custody Records має усунути ці недоліки шляхом запровадження єдиного, автоматизованого та захищеного механізму фіксації всіх дій щодо затриманих осіб від моменту фактичного затримання до звільнення або конвоювання в іншу установу. Проте, незважаючи на позитивні результати, система потребує подальшого комплексного аналізу щодо її нормативно-правового забезпечення, організаційних аспектів функціонування та оцінки ефективності в контексті правозахисної діяльності.

Метою цієї роботи є комплексний аналіз упровадження та функціонування системи Custody Records в Україні через призму правозахисної проблематики, зокрема визначення її значення для забезпечення прав затриманих осіб, удосконалення механізмів контролю діяльності поліції та підвищення рівня захисту самих поліцейських.

Стан опрацювання проблематики. Дослідження питання запровадження та функціонування в Україні системи Custody Records знайшла своє відображення у наукових доробках О. Безпалової [1], Р. Мукоїда, А. Аносенкова [2], Г. Стояцької [3], Т. Фоміної [4], К. Шаповалова [5], а також інших напрацюваннях [6; 7]. Водночас, сьогодні потребує проведення комплексного дослідження функціонування в Україні системи Custody Records, що й зумовлює актуальність цієї статті.

Виклад основного матеріалу. Національна поліція України реалізує деякі проєкти, спрямовані на забезпечення прав осіб, щодо яких здійснюється конвоювання. Ці ініціативи охоплюють як нормативно-правові зміни, так і практичні заходи з підвищення стандартів поведінки з особами, які перебувають під вартою.

У жовтні 2023 року Кабінет Міністрів України вніс зміни до Положення про Національну поліцію, розширивши її повноваження у сфері конвоювання. Згідно з постановою № 1106, поліція тепер здійснює:

- конвоювання осіб, затриманих за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, узятих під варту, обвинувачених або засуджених до позбавлення волі;

- охорону таких осіб у залі суду;
- утримання в ізоляторах тимчасового тримання осіб, затриманих за вчинення кримінальних або адміністративних правопорушень, осіб, стосовно яких як запобіжний захід застосовано тримання під вартою, осіб, підданих адміністративному арешту, а також обвинувачених і засуджених.

Щоб забезпечити гарантії базових прав затриманих та унеможливити безпідставні звинувачення поліцейських, починаючи з грудня 2017 року, було розпочато процес впровадження в діяльність Національної поліції України нової системи обліку всіх дій щодо затриманих осіб – системи «Custody Records» [8].

Помилково вважати, що це лише про відеофіксацію у відділеннях поліції та ІТТ – така система з'явилась ще у середині 2000-х років і не дала результату з огляду на широкі можливості маніпуляцій із даними відеофіксації.

Як мінімум, система Custody Records про:

- 1) інспектора (кастоді-офіцера), який відповідальний за дотримання прав затриманих осіб;
- 2) електронну систему обліку всіх дій щодо затриманої особи, яка замінює паперові журнали та зводить можливість викривлення даних до мінімуму;
- 3) систему «розумної» відеофіксації з уникненням мертвих зон, ручного управління камерами, можливого знищення даних тощо. Для моніторингу безпечного поводження з особою можуть використовуватися різні пристрої, серед яких стаціонарні камери, поворотні камери, об'єктиви зі змінною фокусною відстанню, які підтримують аудіозапис тощо;
- 4) здійснення інтерв'ю (непроцесуального опитування) із затриманою особою щодо того, як з нею поводитись поліцейські під час затримання, чи не порушувались її права із фіксацією стану здоров'я та перевірки будь-якої інформації, що може свідчити про незаконне застосування сили [8].

На першому етапі впровадження системи розпочалося на базі пілотних ізоляторів тимчасового тримання Національної поліції в містах Дніпро, Кропивницький, Сарни та Херсон. У кожному з цих ІТТ було введено посади інспекторів з прав людини, які здійснюють первинне інтерв'ю з кожною доставленою особою щодо обставин її затримання та поводження з нею з боку правоохоронців до моменту доставлення в ІТТ, а також фіксацію всіх дій щодо цієї особи під час перебування в ІТТ у спеціальній електронній базі [8].

Невдовзі її результативність була оцінена поліцією та необхідність впровадження системи Custody Records стала частиною державної (публічної) політики [8].

У 2017 році Кабінет Міністрів України ухвалив *Стратегію розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2022 року* (затв. Розпорядженням КМУ від 15.07.2017 № 1023-р), яка передбачала впровадження «автоматизованого обліку затриманих осіб з метою запобігання незаконному затриманню та вдосконалення системи захисту таких осіб від тортур і жорстокого поводження» [9].

У *Плані заходів з реалізації Стратегії* (затв. Розпорядженням КМУ від 21.08.2019 № 693-р [10]) вже конкретизувалось, як саме це зробити, зокрема технічні, нормативно-правові та організаційні аспекти впровадження системи Custody Records на всій території України не тільки в ІТТ, а й у відділеннях поліції (чергових частинах).

Наступний етап впровадження системи Custody Records мав передбачати можливість забезпечення детальної фіксації всіх дій щодо затриманої особи, починаючи з моменту її фактичного затримання та протягом усього періоду перебування у територіальному органі поліції до моменту звільнення цієї особи або ж її доставлення до ІТТ. Таким чином, поряд із оперативним працівником, дізнавачем, слідчим, які здійснюють затримання, з'являлась особа кастоді-офіцера, який фіксує, яким чином відбулось затримання, якщо застосовувався примус, то чи був він пропорційним опору особи тощо. До того ж, поки особа не постане перед слідчим суддею, судом для вирішення питання про законність затримання та подальших дій стосовно неї, особа, не зацікавлена у результатах розслідування та відповідних показників ефективності роботи (які досі існують), відповідала б за добробут затриманого [8].

Для забезпечення належного функціонування системи Custody Records на рівні відділень поліції (чергових частин) Управлінням дотримання прав людини разом із партнерами з громадянського суспільства було розроблено *Технічне завдання із впровадження системи Custody Records у територіальних органах поліції* (2019 р.). Саме спираючись на його основні положення, можна відповісти на питання, які подальші шляхи впровадження цієї системи у життя [7].

Починаючи з 2020 року розпочалось поступове впровадження системи Custody Records на рівні територіальних органів поліції, навчання відповідних фахівців із дотримання прав затриманих осіб, технічне обладнання та розширення можливостей електронної системи обліку всіх дій щодо затриманої особи. Цей процес триває і зараз – сьогодні Custody Records впроваджена у 23 відділах поліції; 3 з яких, на жаль, фізично зруйновані і тимчасово не функціонують, – в умовах війни, адже необхідність боротися зі злочинністю загальнокримінального характеру нікуди не зникла, навпаки – її наслідки стали більш руйнівними для країни, яка потерпає від російської агресії [8].

Правове забезпечення функціонування підсистеми «Custody Records» визначається Інструкцією з формування та ведення інформаційної підсистеми «Custody Records» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України», затвердженої Наказом Міністерства внутрішніх справ від 24 травня 2022 року № 311 (зарєєстровано в Міністерстві юстиції України 10 червня 2022 року № 629/37965) [11] (далі – Інструкція).

Структурно Інструкція складається із Загальних положень (Розділ I), Порядку формування та ведення ІП «Custody Records» (Розділ II), Доступу до відомостей ІП «Custody Records» (Розділ III), Строку зберігання електронних карток затримання та видалення даних (Розділ IV), а також Форми витягу з інформаційної підсистеми «Custody Records» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» – Додатку до Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми «Custody Records» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України».

Розглядаючи безпосередньо зміст вказаного нормативно-правового акту, необхідно зазначити про те, що відповідно до п. 1 зазначеної Інструкції, нею визначаються основні завдання, призначення, формування та ведення інформаційної підсистеми «Custody Records» (далі – ІП «Custody Records») інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» (далі – система «ІПП»), обліку інформації щодо фіксації дій із затриманими особами [11].

Основними завданнями та призначенням ІП «Custody Records» є:

1) запобігання незаконному затриманню осіб, удосконалення системи їх захисту від катувань і належного поведіння, а також підвищення стандартів захисту прав поліцейських від можливих неправдивих звинувачень у неправомірних діях;

2) об'єднання інформації про затриманих осіб з моменту їх фактичного затримання, перебування в територіальних (у тому числі міжрегіональних) органах Національної поліції України, їх територіальних (відокремлених) підрозділах (далі – органи (підрозділи) поліції), та звільнення або поміщення до спеціальних установ інших органів державної влади в єдиному інформаційному просторі з використанням сучасних інформаційних технологій, комп'ютерного та комунікаційного обладнання;

3) здійснення опитування затриманої особи та поліцейського, який здійснив затримання, щодо обставин та підстав затримання, а також фіксації всіх дій із затриманою особою під час її перебування в органі (підрозділі) поліції;

4) забезпечення оперативного реагування та прийняття управлінських рішень посадовими особами органів (підрозділів) поліції в разі неналежного поведіння із затриманими;

5) запровадження автоматизованого формування витягу з електронної картки затримання за формою, наведеною у додатку до цієї Інструкції (п. 3 Інструкції) [11].

Формування ІП «Custody Records» здійснюється уповноваженою посадовою особою органу (підрозділу) поліції за допомогою програмно-технічних засобів системи «ІПП» з дотриманням вимог законодавства у сферах електронного документообігу та електронних довірчих послуг (п. 4).

Мова формування ІП «Custody Records» – державна, для установчих даних особи – російська та англійська додатково (п. 5).

Під час роботи в ІП «Custody Records» системи «ІПП» забороняється:

заходити в інформаційну підсистему не під своїм логіном та паролем;

передавати іншим особам свій логін і пароль доступу до системи «ІПП»;

розголошувати в будь-який спосіб інформацію, указану в ІП «Custody Records» системи «ІПП», яка їм стала відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків, крім випадків, передбачених законом (п. 6) [11].

Крім того, згідно з п. 6 Інструкції, електронна ідентифікація та автентифікація користувача, з метою надання доступу до системи «ІПП» здійснюється за допомогою інтегрованої системи електронної ідентифікації з використанням електронного підпису, що базується на кваліфікова-

ному сертифікати відкритого ключа, відповідно до вимог Закону України «Про електронні довірчі послуги» (за технічної можливості).

Захист інформації в ІП «Custody Records» забезпечується створенням у системі «ІПНП» комплексної системи захисту інформації з підтвердженою відповідністю.

Розділом II Інструкції регламентується порядок формування та ведення ІП «Custody Records» [11].

Зокрема, відповідно до п. 1 Розділу II Інструкції, формування ІП «Custody Records» здійснюється шляхом створення електронної картки затримання уповноваженою посадовою особою, яка здійснює наповнення цієї картки, що складається з таких розділів:

1) затримання та перебування затриманої особи в органі (підрозділі) поліції.

Уноситься інформація про: реєстрацію факту затримання (реєстраційний номер в автоматизованій ІП «Custody Records»), дата, час створення картки, час фактичного затримання, підстава, опис обставин, місце затримання (адреса та/або географічні координати); поліцейського, який затримав (спеціальний жетон, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), орган, служба, контактний номер телефону поліцейського); затриману особу (унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності), індивідуальний податковий номер (за наявності), прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження, місце народження (країна народження, область, район, населений пункт), стать, громадянство, необхідність участі перекладача, місце проживання, невідкладні зобов'язання, опис зобов'язань); очевидців затримання (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), номер телефону очевидця, адреса проживання, примітка); повідомлення третіх осіб про затримання (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), спосіб повідомлення, контактна інформація, дата, час повідомлення); місце доставлення (найменування та адреса органу (підрозділу) поліції, електронна пошта чергової служби органу (підрозділу) поліції, телефон чергової служби органу (підрозділу) поліції); час фактичного доставлення затриманої особи до органу поліції; інформування регіонального центру з надання безоплатної вторинної правничої допомоги (далі - РЦБВПД) (реєстраційний номер, найменування РЦБВПД, дата, час повідомлення, прізвище особи, ім'я, по батькові (за наявності), номер телефону поліцейського, який поінформував РЦБВПД); повідомлення з РЦБВПД (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), номер телефону адвоката РЦБВПД, доручення про підтвердження повноважень на надання безоплатної вторинної правничої допомоги, дата, час повідомлення); роботу адвоката (час прибуття та вибуття адвоката); опитування поліцейського (фіксуються відповіді поліцейського на питання щодо обставин затримання особи, застосування відеофіксації, повідомлення третіх осіб про факт затримання, повідомлення про права затриманій особі, вилучені предмети, у разі затримання особи за підозрою в учиненні суспільно небезпечного діяння, яке містить склад кримінального правопорушення, передбаченого КК України або статтею 268 КУпАП, у випадку вчинення правопорушень передбачених КУПАП, застосування заходів примусу, інших питань, які необхідні для забезпечення гарантованих Конституцією та Законами України прав, а також роз'яснення прав та обов'язків, передбачених статтею 29, частиною третьою статті 66, частиною шостою статті 104, частиною сьомою статті 223 КПК України особам, які були очевидцями затримання); опитування затриманої особи (фіксуються відповіді на питання затриманої особи стосовно уточнення персональних даних затриманої особи (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження, місце народження, громадянство, необхідність участі перекладача, серія (за наявності) та номер паспорта, орган, що його видав), місця роботи, невідкладних зобов'язань, обставин затримання (пояснення особи щодо обставин затримання, застосування заходів примусу, вилучені предмети, повідомлення про права), зауважень, скарг, клопотань, повідомлення третіх осіб про факт затримання, стану здоров'я затриманої особи, а також інші питання, які необхідні для забезпечення гарантованих Конституцією та Законами України прав); рішення уповноваженої особи (коментар рішення, час прийняття рішення, підтвердження рішення); документування затриманої особи, а саме збирання та накопичення мультимедійної інформації (фото-, відео-, звукозапис) та біометричних даних (фотозображення, дактилоскопічна картка, словесний портрет); переміщення особи (дата і час переміщення, місцезнаходження особи, з ким вибув, підстава вибуття, примітка, прізвище та номер поліцейського жетона відповідальної особи); фіксацію наявних чи відсутніх видимих тілесних ушкоджень (скарги на стан здоров'я, час, коли надійшла скарга на стан здоров'я, вид огляду, дата та час огляду, опис тілесних ушкоджень, рекомендації лікаря, ужиті заходи, протипоказання щодо утримання в кімнаті для затриманих, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) лікаря, найменування закладу охорони здоров'я, цифрова копія у вигляді

графічного файлу); виклик бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги (далі – БШД), (дата та час виклику, посада, прізвище та номер жетона поліцейського, який викликав, номер заявки БШД, час прибуття БШД, номер БШД; харчування (час та короткий опис отриманого харчування, прізвище та номер поліцейського жетона відповідальної особи); передачі, листування (отримав/відправив, тип, час отримання/відправки, час вручення, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) поліцейського, який отримав / дав дозвіл, вміст передачі/посилки, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) особи, яка передала/прийняла, адреса, вид документа, серія та номер документа (за наявності), найменування організації, повернуто причина, дата повернення, примітки) [11].

Після збереження інформації формується електронна картка затримання з автоматичним присвоєнням їй відповідної серії та номера, яка роздруковується за допомогою спеціальних технічних пристроїв удвох примірниках, і підписується затриманою та уповноваженою особами [11].

Підписаний документ сканується та вноситься уповноваженою особою до ІП «Custody Records».

Про кожен випадок затримання особи створюється нова електронна картка затримання.

2) доставлення та перебування затриманої особи в ізоляторі тимчасового тримання (далі – ІТТ) [11].

Уносятся інформація про:

реєстрацію особи в ІТТ (реєстраційний номер та дата, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) відповідальної особи ІТТ, найменування органу (підрозділу) поліції з якого прибула затримана особа, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) відповідальної особи, що доставила до ІТТ, підстава поміщення до ІТТ, строк на який поміщається особа до ІТТ, стаття КК України або КУпАП);

протокол затримання (номер, дата, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) особи, яка склала протокол, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), посада особи, яка затримала, дата та час фактичного затримання, місце затримання, вручення письмового повідомлення про підозру в учиненні злочину згідно зі статтями 208, 278 КПК України, дата та час його вручення, орган, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) посадової особи);

інформування РЦБВПД (реєстраційний номер, найменування РЦБВПД, дата, час повідомлення, прізвище особи, ім'я, по батькові (за наявності); номер телефону поліцейського, який поінформував РЦБВПД);

повідомлення з РЦБВПД (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), номер телефону адвоката РЦБВПД; доручення про підтвердження повноважень на надання безоплатної вторинної правничої допомоги, дата, час повідомлення, час прибуття та вибуття адвоката);

повідомлення третіх осіб про затримання та поміщення до ІТТ (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), спосіб повідомлення, контактна інформація, дата, час повідомлення);

рішення суду (рішення, дата, найменування суду, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) слідчого судді);

документування особи, яка поміщується до ІТТ (фотозображення, дактилоскопічна картка, словесний портрет);

переміщення особи (дата і час переміщення, місцезнаходження особи, з ким вибув, підстава вибуття, примітка, прізвище та номер поліцейського жетона відповідальної особи, причина, конвойний підрозділ, видача продуктів; примітки);

харчування (час та короткий опис отриманого харчування, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) та номер поліцейського жетона відповідальної особи);

медична карта (відомості про стан здоров'я, дата та час проведення медичного огляду, виявлені захворювання, скарги на здоров'я, діагноз та/або опис тілесних ушкоджень, тілесні ушкодження отримані/завдані, реєстрація єдиного обліку, номер, вид, рекомендації лікаря, лікар/черговий прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), найменування закладу охорони здоров'я, виклик БШД, час виклику, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) особи, яка викликала БШД, номер заявки БШД, час прибуття БШД, номер БШД, повідомлено заклад/родичів, найменування закладу/прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) родичів, дата, хто повідомив, номер телефону, вихідний номер, примітки);

події (категорія заходу, опис, назва медичного препарату, кількість, одиниця виміру, час початку і закінчення заходу, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) працівника ІТТ, прийняті міри, дата, прийняті міри опис, повідомлено заклад, найменування закладу, дата, хто, повідомив, вихідний номер, примітки);

передачі, листування (отримав/відправка, тип, час отримання/відправки, час вручення, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) поліцейського, який отримав / дав дозвіл, уміст передачі/посилки, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) особи, яка передала/прийняла, адреса, вид документа, серія та номер документа, найменування організації, причина і дата повернення, примітки);

анкету затриманого (обставини затримання, застосування відео- фіксації, повідомлення третіх осіб про факт затримання, вилучені предмети, повідомлення про права, реалізацією права на захист та безоплатну правничу допомогу, стан здоров'я затриманої особи, а також інші питання, які необхідні для забезпечення гарантованих Конституцією та Законами України прав);

вибуття з ІТТ (підстави, дата, місце вибуття, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) чергового) [11].

Розділ III Інструкції («Доступ до відомостей ІІ «Custody Records») охоплює наступні питання: надання доступу користувачам до інформаційних ресурсів, що обробляються в ІІ «Custody Records»; категорії користувачів та введення інформації. Зокрема, згідно із п. 2 Розділу III Інструкції, до їхнього числа належать: поліцейський, який фактично затримав особу. Він, має право первинного створення запису в ІІ «Custody Records» системи ІІІІ на планшетному пристрої, доповнювати електронну картку затримання, яку він зберіг у цій підсистемі, крім реквізитів первинного збереження (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), місце народження, стать). Строк дозволеного доповнення електронної картки затримання з планшетного пристрою складає 1 годину з моменту створення запису в системі (категорія 1); старший інспектор-черговий (інспектор-черговий), помічник чергового чергової частини територіального (відокремленого) підрозділу ГУНП, що мають право доповнення первинно створеного запису необхідною інформацією; інспектор (старший інспектор), заступник начальника відділу (сектору), начальник відділу (сектору) дотримання прав людини територіального (відокремленого) підрозділу ГУНП, які відповідальні за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих, що мають право первинного створення запису та доповнення його необхідною інформацією, строк дозволеного редагування інформації про затримання для яких становить до 24 годин з моменту первинного створення запису в системі (категорія 2); інспектор (старший інспектор) дотримання прав людини в ІТТ, який відповідальний за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих (категорія 3) [11].

Крім того вказаний розділ Інструкції передбачає рівні доступу користувачів на перегляд в ІІ «Custody Records». Всього їх три, в т.ч.: рівень 1 – центральний орган управління поліції; рівень 2 – ГУНП в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях та м. Києві, міжрегіональні територіальні органи Національної поліції України; рівень 3 – територіальні (відокремлені) підрозділи ГУНП (п.3 Розділу III Інструкції) [11].

Також слід звернути увагу на те, що відповідно до п. 4 Розділу III Інструкції, інформація, що міститься в ІІ «Custody Records», не підлягає поширенню та передачі третім особам, крім випадків, передбачених законодавством України.

Відомості з ІІ «Custody Records» надаються безкоштовно на запит суду, прокурора, слідчого, дізнавача, органів державної влади, що оформлені відповідно до вимог частини четвертої статті 16 Закону України «Про захист персональних даних», в електронній формі з використанням прикладного програмного інтерфейсу або в паперовому вигляді разі відсутності можливостей для електронного інформаційного обміну.

Для отримання відомостей з ІІ «Custody Records» користувачем обов'язково вказується підстава їх отримання (відповідні норми закону про покладення на користувача повноважень, для здійснення яких проводиться пошук відомостей та реквізити провадження, справи тощо) (п. 5 Розділу III Інструкції) [11].

В останньому розділі Інструкції звертається увага на те, що електронні картки затримання зберігаються в ІІ «Custody Records» системи «ІІ» протягом двадцяти п'яти років з дати їх унесення. Після закінчення терміну зберігання інформації автоматизовано знеособлюється [11].

Знеособлення зазначених відомостей здійснюється шляхом їх видалення, що виключає подальшу можливість поновлення таких відомостей [11].

Custody Records вже підтвердила свою ефективність на практиці, адже в облаштованих згідно міжнародних стандартів приміщеннях територіальних підрозділів поліції для затриманих осіб фіксується зменшення кількості скарг від громадян на дії поліцейських, у тому числі й безпідставних. Система Custody Records запроваджується та набуває розвитку на рівні територіальних органів поліції [12, с. 37].

Однак, як пріоритетні напрямки розвитку системи, варто виділити: визначення адміністративно-правового статусу кастоді-офіцера; облаштування зонування відділень поліції з метою створення умов для затриманих осіб; нормативно-правове та технічне визначення системи відеоспостереження у відділенні поліції та принципи роботи з отриманими даними [13, с. 16].

Висновки. Підбиваючи підсумки, маємо зазначити, що запровадження Custody Records виявилось одним з найефективніших інструментів запобігання незаконному поводженню з особами, позбавленими волі, оскільки ця система забезпечує повну, безперервну та надійну реєстрацію всіх дій, що вчиняються щодо особи від фактичного затримання до звільнення або поміщення в ізолятор тимчасового тримання. Ця система включає в себе регулятивні, організаційні та технічні елементи і створює єдиний інформаційний простір, що мінімізує ризик маніпулювання даними та сприяє об'єктивному контролю.

Важливим результатом впровадження Custody Records стало зменшення кількості скарг на дії поліції, що свідчить про її ефективність як механізму забезпечення прав людини та зміцнення довіри до правоохоронних органів. Впровадження посади відповідального за утримання під вартою, як самостійного суб'єкта, створює додатковий контрольний елемент, який має на меті дотримання прав затриманих і, одночасно, надає поліцейським захист від безпідставних звинувачень.

Для підвищення ефективності Custody Records необхідно: чітко визначити правовий статус відповідального за утримання під вартою; вдосконалити технічне оснащення територіальних підрозділів поліції, включаючи системи відеоспостереження; вдосконалити правила зберігання, обробки та використання відеоданих для забезпечення належного балансу між правами ув'язнених та вимогами розслідування. У зв'язку з надзвичайним станом особливо важливо продовжувати вдосконалювати систему реєстрів затриманих, оскільки це підтверджує, що навіть у кризових ситуаціях держава повинна гарантувати дотримання основних прав людини та прозорість діяльності поліції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Безпалова О.І. Забезпечення прав громадян як пріоритетний напрям діяльності органів поліції в Україні (на прикладі функціонування інформаційної підсистеми «CUSTODY RECORDS»). *Право і безпека*. 2021. Т. 82. № 3. С. 29–37. DOI: <https://doi.org/10.32631/rb.2021.3.03>.
2. Мукоїда Р.В., Аносенков А.А. Система Custody Records як дієвий механізм забезпечення прав людини в ізоляторах тимчасового тримання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 2. С. 243–246. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-2/59>.
3. Стояцька Г.М. Запровадження та функціонування Custody Records в Україні: філософський аналіз правового потенціалу. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2022. № 1. С. 102–108. DOI: <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2022.1.14>.
4. Фоміна Т.Г. Custody records: нова система обліку всіх дій стосовно затриманих осіб. *Процесуальне та техніко-криміналістичне забезпечення досудового розслідування: тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 28 листоп. 2019 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2019. С. 288–292.*
5. Шаповалова К.І. Адміністративно-правове регулювання порядку впровадження та функціонування системи Custody Records у діяльність органів Національної поліції України. *Нове українське право*. 2021. Вип. 3. С. 338–343. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2021.3.49>.
6. Система «Custody Records» дозволить попереджати факти неправомірних дій поліцейських та водночас захистить їх від можливих провокацій, – Ігор Клименко. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/sistema-custody-records-dozvolit-poperedzhati-fakti-nepravomirnihdij-policejskih-ta-vodnochas-zahistit-yih-vid-mozhlyvih-provokacij-igor-klimenko> (дата звернення: 05.11.2025).
7. Технічне завдання із впровадження системи Custody Records у територіальних органах поліції. URL: <https://ecpl.com.ua/news/custody-records-systema-scho-zapobihatumero-rushennyu-prav-lyudyny-v-izolyatorah-tymchasovoho-trymannya/> (дата звернення: 05.11.2025).
8. Custody Records: система фіксації всіх дій щодо затриманої особи – стан нормативного регулювання. URL: <https://justtalk.com.ua/post/custody-records-sistema-fiksatsii-vsikh-dij-schodo-zatrimanoi-osobi--stan-normativnogo-regulyuvannya> (дата звернення: 05.11.2025).

9. Стратегія розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 р. № 1023-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 05.11.2025).
10. План заходів з реалізації Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 693-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/693-2019-%D1%80#Text> (дата звернення: 05.11.2025).
11. Інструкція з формування та ведення інформаційної підсистеми «Custody Records» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України»: Наказ Міністерства внутрішніх справ від 24.05.2022 р. № 311. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0629-22#Text>. (дата звернення: 05.11.2025).
12. Синявська О.Ю., Євтеєв Є.А. «Custody Records» як надійний інструмент дотримання прав громадян і поліцейських. *Проблеми сучасної поліцейстики* : тези доп. IV наук.- практ. конф. (м. Вінниця, 27 черв. 2024 р.) / МВС України; Харків. нац. ун-т внут. справ; Нац. акад. правових наук України. Вінниця : ХНУВС, 2024. С. 34–38.
13. Дмитрашук О. «Custody Records» в територіальних «відокремлених» підрозділах поліції. *Дотримання прав людини у правоохоронній діяльності: стан та перспективи*: матер. Все-укр. круг. столу (м. Дніпро, 28 берез. 2023 р.). Дніпро: ДДУВС, 2023. С. 15–17.